

Politična izjava o okviru prihodnjih odnosov med Evropsko unijo in Združenim kraljestvom

(2019/C 66 I/02)

UVOD

1. Evropska unija, v nadaljnjem besedilu „Unija“, in Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irsko, v nadaljnjem besedilu „Združeno kraljestvo“, („strani“) sta se dogovorila o tej politični izjavi o njihovih prihodnjih odnosih na podlagi dejstva, da člen 50(2) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) določa pogajanja o sporazumu o podrobnostih izstopa države članice, ki izstopa, in sicer ob upoštevanju okvira njenih prihodnjih odnosov z Unijo. V zvezi s tem je ta izjava priložena sporazumu o izstopu, ki sta ga odobrili obe strani, in sicer s pridržkom ratifikacije.
2. Unija in Združeno kraljestvo sta odločena sodelovati za zaščito mednarodnega reda, ki temelji na pravilih, pravne države in spodbujanja demokracije ter visokih standardov proste in pravične trgovine in pravic delavcev, varstva potrošnikov in okolja, pa tudi sodelovanja proti notranjim in zunanjim grožnjam njunim vrednotam in interesom.
3. Ta izjava v tem duhu vzpostavlja parametre ambicioznega, obsežnega, globokega in prožnega partnerstva v okviru trgovinskega in gospodarskega sodelovanja, kazenskega pregona in kazenskega pravosodja, zunanje politike, varnosti in obrambe ter širših področij sodelovanja. Če strani med pogajanja ocenjujeta, da je to v njunem skupnem interesu, lahko prihodnji odnosi obsegajo še druga področja sodelovanja poleg tistih, navedenih v tej politični izjavi. Ti odnosi bodo temeljili na vrednotah in interesih, ki si jih delita Unija in Združeno kraljestvo. Ti izhajajo iz njune zemljepisne lege, zgodovine in idealov, ki so zakoreninjeni v njuni skupni evropski dediščini. Unija in Združeno kraljestvo se strinjata, da se blaginja in varnost krepita s sprejemanjem proste in pravične trgovine, zaščito pravic posameznika in pravne države, varstvom delavcev, potrošnikov in okolja ter skupno obrambo pred zunanjimi ali notranjimi grožnjami za pravice in vrednote, ki prihajajo od zunaj ali znotraj.
4. Prihodnji odnosi bodo temeljili na ravnotežju med pravicami in obveznostmi, in sicer ob upoštevanju načel vsake od strani. To ravnotežje mora zagotoviti avtonomijo odločanja Unije in mora biti skladno z načeli Unije, zlasti glede celovitosti enotnega trga in carinske unije ter nedeljivosti štirih svoboščin. Zagotoviti mora tudi suverenost Združenega kraljestva in zaščito njegovega notranjega trga, in sicer ob spoštovanju izida referendumu leta 2016, tudi v zvezi z razvojem njegove neodvisne trgovinske politike ter odpravo prostega gibanja oseb med Unijo in Združenim kraljestvom.
5. Obdobje članstva Združenega kraljestva v Uniji je privedlo do visoke ravni integracije med gospodarstvi Unije in Združenega kraljestva ter prepletene preteklosti in prihodnosti prebivalstva in prednostnih nalog Unije in Združenega kraljestva. Te edinstvene okoliščine bo treba v prihodnjih odnosih neizogibno upoštevati. Čeprav prihodnji odnosi ne morejo pomeniti pravic ali obveznosti članstva, se strani strinjata, da bi bilo treba k njim pristopiti z visokimi ambicijami, kar zadeva njihov obseg in globino, ter priznavata, da se lahko sčasoma spremenijo. Predvsem morajo to biti odnosi, ki bodo delovali v interesu državljanov Unije in Združenega kraljestva, zdaj in v prihodnje.

DEL I: ZAČETNE DOLOČBE**I. Osnova za sodelovanje****A. Temeljne vrednote in pravice**

6. Strani se strinjata, da bi morali biti prihodnji odnosi zasnovani na skupnih vrednotah, kot so spoštovanje in varovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, demokratičnih načel, pravne države in podpore neširjenju orožja. Strani se strinjata, da so te vrednote bistven predpogoj za sodelovanje, predvideno v tem okviru. Strani prav tako ponovno potrjujeta svojo zavezo spodbujanju učinkovitega multilateralizma.
7. Prihodnji odnosi bi morali vključevati nadaljnjo zavezanost Združenega kraljestva, da bo spoštovalo okvir Evropske konvencije o človekovih pravicah (EKČP), medtem ko bodo Unija in njene države članice še naprej zavezane Listini Evropske unije o temeljnih pravicah, ki ponovno potrjuje pravice, kot izhajajo zlasti iz EKČP.

- B. *Varstvo podatkov*
8. Strani sta glede na pomen tokov in izmenjav podatkov v prihodnjih odnosih zavezani zagotoviti visoko raven varstva osebnih podatkov, da bi olajšali takšne tokove med seboj.
 9. Pravila Unije o varstvu podatkov določajo okvir, ki Evropski komisiji omogoča, da prizna, da standardi tretje države glede varstva podatkov zagotavljajo ustrezno raven varstva in s tem omogočajo prenose osebnih podatkov v to tretjo državo. Evropska komisija bo na podlagi tega okvira začela ocene v zvezi z Združenim kraljestvom čim prej po njegovem izstopu in si bo prizadevala sprejeti odločitve do konca leta 2020, če bodo izpolnjeni veljavni pogoji. Ob ugotavljanju, da bo Združeno kraljestvo vzpostavilo lasten mednarodni režim prenosov, bo Združeno kraljestvo v istem časovnem okviru sprejelo ukrepe, da bi zagotovilo primerljivo omogočanje prenosov osebnih podatkov Uniji, če bodo izpolnjeni veljavni pogoji. Prihodnji odnosi ne bodo vplivali na avtonomijo strani glede njenih pravil varstva osebnih podatkov.
 10. Strani bi morali v zvezi s tem sprejeti tudi ureditve za ustrezno sodelovanje med regulativnimi organi.

II. Področja skupnega interesa

A. *Sodelovanje v programih Unije*

11. Strani bosta ob poudarjanju nameravane širine in globine prihodnjih odnosov in tesnih vezi med njunimi državljani vzpostavili splošna načela in pogoje za sodelovanje Združenega kraljestva v programih Unije, in sicer pod pogoji, določenimi v ustreznih instrumentih Unije, na področjih, kot so znanost in inovacije, mladina, kultura in izobraževanje, čezmorski razvoj in zunanje delovanje, obrambne zmogljivosti, civilna zaščita in vesolje. Med temi pogoji bi morali biti pravičen in ustrezen finančni prispevek, določbe, ki omogočajo dobro finančno poslovanje obeh strani, pravično obravnavo udeležencev ter upravljanje in posvetovanje, ki ustreza naravi sodelovanja med stranema.
12. Strani bosta preučili tudi sodelovanje Združenega kraljestva v konzorcijih evropske raziskovalne infrastrukture (ERIC), in sicer v skladu s pogoji pravnih instrumentov Unije in statutih posameznih ERIC ter ob upoštevanju ravni sodelovanja Združenega kraljestva v programih Unije za znanost in inovacije.
13. Strani opozarjata na njuno skupno zavezanost zagotovitvi prihodnjega programa PEACE PLUS, da bi podpirali prizadevanja za spravo in skupno prihodnost na Severnem Irskem, in sicer ob ohranjanju trenutnih finančnih sredstev za prihodnji program.

B. *Dialogi*

14. Strani bi morali vzpostaviti dialog in izmenjave na področjih skupnega interesa s ciljem opredelitve možnosti za sodelovanje, izmenjavo najboljših praks ter strokovnega znanja in izkušenj, pa tudi skupno delovanje, med drugim na področjih, kot so kultura, izobraževanje, znanost in inovacije. Strani na teh področjih priznavata pomen mobilnosti in začasnega gibanja predmetov in opreme pri omogočanju sodelovanja. Strani bosta preučili tudi stalno sodelovanje med skupinami, povezanimi s kulturo in izobraževanjem.
15. Strani sta poleg tega seznanjeni z namenom Združenega kraljestva, da preuči možnosti za prihodnje odnose s skupino Evropske investicijske banke (EIB).

DEL II: GOSPODARSKO PARTNERSTVO

I. Cilji in načela

16. Strani priznavata, da imata posebej pomembne trgovinske in naložbene odnose, ki odražajo več kot 45 let gospodarskega povezovanja v obdobju članstva Združenega kraljestva v Uniji, obsega obeh gospodarstev in njuno zemljepisno bližino, kar je privedlo do kompleksnih in integriranih dobavnih verig.
17. Strani se glede na navedeno strinjata, da bosta razvili ambiciozno, obsežno in uravnoteženo gospodarsko partnerstvo. To partnerstvo bo celovito in bo vključevalo območje proste trgovine ter širše sektorsko sodelovanje, kadar je to v skupnem interesu obeh strani. Zasnovano bo na določbah, ki zagotavljajo enake konkurenčne pogoje za odprto in pravično konkurenco, kot je navedeno v oddelku XIV tega dela. V čim večji meri bi morale omogočati trgovino in naložbe med stranema, obenem pa spoštovati celovitost enotnega trga Unije in carinske unije, pa tudi notranjega trga Združenega kraljestva, ter priznavati razvoj neodvisne trgovinske politike Združenega kraljestva poleg tega gospodarskega partnerstva.

18. Strani bosta ohranili svojo avtonomijo in sposobnost urejanja gospodarske dejavnosti v skladu z ravnmi zaščite, ki jo vsaka od njiju šteje za ustrezno za doseganje zakonitih ciljev javne politike, kot so javno zdravje, zdravje in dobro počutje živali, socialne storitve, javno izobraževanje, varnost, okolje, vključno s podnebnimi spremembami, javna morala, socialno varstvo ali varstvo potrošnikov, zasebnost in varstvo podatkov ter spodbujanje in varstvo kulturne raznolikosti. Gospodarsko partnerstvo bo priznavalo, da je glavni cilj obeh strani trajnostni razvoj. Gospodarsko partnerstvo bo prav tako predvidevalo ustrezne splošne izjeme, tudi v zvezi z varnostjo.
19. Strani opozarjata na njuno odločenost nadomestiti varovalno rešitev v zvezi s Severno Irsko s poznejšim sporazumom, ki bo vzpostavil alternativne ureditve za trajno preprečitev trde meje na otoku Irska.

II. Blago

A. Cilji in načela

20. Strani predvidevata čim tesnejše trgovinske odnose v zvezi z blagom, da bi omogočili olajšanje zakonite trgovine.
21. Te ureditve bodo upoštevale dejstvo, da bosta strani po izstopu Združenega kraljestva iz Unije oblikovali ločena trga in različna pravna reda. Čezmejno gibanje blaga lahko pomeni tveganja za celovitost in ustrezno delovanje teh trgov, ki se upravljajo prek carinskih postopkov in pregledov.
22. Vendar strani z namenom olajšanja čezmejnega gibanja blaga predvidevata celovite ureditve, ki bodo vzpostavile območje proste trgovine, ki bo združevalo obsežno regulativno in carinsko sodelovanje, zasnovano na določbah, ki bodo zagotavljale enake konkurenčne pogoje za odprto in pošteno konkurenco.

B. Tarife

23. Gospodarsko partnerstvo bi moralo zagotoviti, da v nobenem sektorju ne bo tarif, pristojbin, dajatev ali količinskih omejitev, in sicer z ambicioznimi carinskimi ureditvami, ki bodo v skladu z navedenimi cilji in načeli obeh strani nadgradile in izboljšale enotno carinsko območje, določeno v sporazumu o izstopu, ki izključuje potrebo po pregledih pravil o poreklu.

C. Regulativni vidiki

24. Strani bosta ob ohranjanju regulativne avtonomije vzpostavili določbe za spodbujanje regulativnih pristopov, ki so pregledni, učinkoviti, spodbujajo izogibanje nepotrebnim oviram za trgovino z blagom in so čim bolj združljivi. Ureditve v zvezi s tehničnimi ovirami v trgovini ter sanitarnimi in fitosanitarnimi ukrepi bi morale nadgrajevati in preseagati ustrezne sporazume STO. Posebej ureditve v zvezi s tehničnimi ovirami v trgovini bi morale določati skupna načela na področjih standardizacije, tehničnih predpisov, ugotavljanja skladnosti, akreditacije, nadzora trga, meroslovja in označevanja. Strani bi morale druga drugo obravnavati kot enoten subjekt, kar zadeva sanitarne in fitosanitarne ukrepe, tudi za namene certificiranja, in priznati regionalizacijo na podlagi ustreznih epidemioloških informacij, ki jih zagotovi izvoznica. Strani bosta preučili tudi možnost sodelovanja organov Združenega kraljestva z agencijami Unije, kot so Evropska agencija za zdravila (EMA), Evropska agencija za kemikalije (ECHA) in Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA).
25. Združeno kraljestvo bo v zvezi s tem preučilo uskladitev s predpisi Unije na zadevnih področjih.

D. Carina

26. Strani bosta v prizadevanjih za njune skupne cilje vzpostavili ambiciozne carinske ureditve. Strani pri tem predvidevata uporabo vseh razpoložljivih spodbujevalnih ureditev in tehnologij, in sicer ob celovitem spoštovanju njunih pravnih redov ter ob zagotavljanju, da lahko carinski organi ščitijo finančne interese vsake od obeh strani in uveljavljajo javne politike. V ta namen nameravata preučiti medsebojno priznavanje programov zaupanja vrednih trgovcev, upravno sodelovanje v carinskih zadevah in medsebojno pomoč, tudi pri izterjavi terjatev v zvezi z davki in dajatvami ter z izmenjavo informacij za boj proti carinskim goljufijam in drugim nezakonitim dejavnostim.
27. Takšne spodbujevalne ureditve in tehnologije bodo upoštewane tudi pri razvoju kakršnih koli alternativnih ureditev za trajno preprečitev trde meje na otoku Irska.

E. *Posledice za preglede in kontrole*

28. Strani predvidevata, da se bo obseg zavez Združenega kraljestva na področju carin in regulativnega sodelovanja, tudi v zvezi z uskladitvijo predpisov, upošteval pri uporabi s tem povezanih pregledov in kontrol, saj se to šteje za dejavnik zmanjševanja tveganja. To lahko, združeno z uporabo vseh razpoložljivih navedenih spodbujevalnih ureditev, privede do spektra različnih rezultatov upravnih procesov ter pregledov in kontrol, zato v zvezi s tem poudarjata svojo željo, da bi bili čim ambicioznejši, in sicer ob spoštovanju celovitosti njunih trgov in pravnih redov.

III. **Storitve in naložbe**

A. *Cilji in načela*

29. Strani bi se morali dogovoriti o ambicioznih, celovitih in uravnoveženih ureditvah za trgovino s storitvami ter naložbe v storitveni in nestoritveni sektor, ob spoštovanju pravice obeh strani do zakonskega urejanja. Strani bi si morali prizadevati za raven liberalizacije trgovine s storitvami, ki bo precej presejala njune zaveze v okviru Svetovne trgovinske organizacije (STO) in temeljila na nedavno sklenjenih prostotrgovinskih sporazumih Unije.
30. V skladu s členom V Splošnega sporazuma o trgovini s storitvami bi si morali strani prizadevati za pretežno pokrivanje sektorjev, pri čemer se zajamejo vse oblike ponudbe in prepreči praktično vsakršna diskriminacija v zadevnih sektorjih, po potrebi pa veljajo izjeme in omejitve. Zato bi morale ureditve med drugim zajemati naslednje sektorje: strokovne in poslovne storitve, telekomunikacijske storitve, kurirske in poštno storitve, distribucijske storitve, okoljske storitve, finančne storitve, prevozne storitve ter druge storitve v skupnem interesu.

B. *Dostop na trg in nediskriminacija*

31. Ureditve bi morale vključevati določbe o dostopu na trg in nacionalni obravnavi za ponudnike storitev in vlagatelje iz obeh strani, v skladu s pravili države gostiteljice, obravnavati pa bi morale tudi zahteve glede učinkovitosti za vlagatelje. Tako bi zagotovili nediskriminatorno obravnavo ponudnikov storitev in vlagateljev iz obeh strani, tudi kar zadeva ustanavljanje.
32. Ureditve bi morale omogočati začasen vstop in bivanje fizičnih oseb v poslovne namene na določenih območjih.

C. *Regulativni vidiki*

33. Ureditve bi morale, ob ohranjanju regulativne avtonomije, zajemati določbe za spodbujanje preglednih, učinkovitih in čim bolj združitljivih regulativnih pristopov, ki spodbujajo izogibanje nepotrebni regulativni zahtevam.
34. V tem okviru bi se morali strani dogovoriti o pravilih za notranje predpise. Ta bi morala vključevati horizontalne določbe, na primer o postopkih za izdajo dovoljenj, in specifične regulativne določbe za sektorje v skupnem interesu, kot so telekomunikacijske storitve, finančne storitve, dostavne storitve in storitve mednarodnega pomorskega prevoza. Obstajati bi morale tudi določbe o pripravi in sprejetju notranjih predpisov, ki upoštevajo dobre regulativne prakse.
35. V zvezi s tem bi morali strani vzpostaviti okvir za prostovoljno regulativno sodelovanje na področjih v skupnem interesu, vključno z izmenjavo informacij in najboljših praks.
36. Strani bi morali oblikovati tudi ustrezne ureditve za poklicne kvalifikacije, ki so potrebne za opravljanje reguliranih poklicev, kadar je to v njunem skupnem interesu.

IV. **Finančne storitve**

37. Strani sta zavezani ohranjanju finančne stabilnosti, celovitosti trga, varstva vlagateljev in potrošnikov ter lojalne konkurence, ob spoštovanju regulativne avtonomije in avtonomije odločanja obeh strani ter njune sposobnosti sprejemanja odločitev o enakovrednosti v lastnem interesu. To ne vpliva na sposobnost strani, da sprejmeta ali ohranita ukrepe, kadar je to potrebno iz bonitetnih razlogov. Strani soglašata, da bosta tesno sodelovali pri regulativnih in nadzornih zadevah v mednarodnih organizacijah.

38. Ob upoštevanju dejstva, da bo imela vsaka stran okvir za enakovrednost, na podlagi katerega lahko določi, da je regulativni in nadzorni režim tretje države enakovreden za zadevne namene, bi morali strani čim prej po izstopu Združenega kraljestva iz Unije začeti ocenjevati enakovrednost druge strani na podlagi teh okvirov, pri čemer bi si morali prizadevati, da se to ocenjevanje zaključi pred koncem junija 2020. Vsaka stran bo pregledovala svoj okvir za enakovrednost.
39. Strani soglašata, da je tesno in strukturirano sodelovanje pri regulativnih in nadzornih zadevah v njunem skupnem interesu. To sodelovanje bi moralo temeljiti na gospodarskem partnerstvu ter načelih regulativne avtonomije, preglednosti in stabilnosti. Zajemati bi moralo preglednost in ustrezno posvetovanje pri sprejemanju, začasni odločitvi in preklicu odločitev o enakovrednosti, izmenjavo podatkov ter posvetovanje o regulativnih pobudah in drugih vprašanih v skupnem interesu, tako na politični kot strokovni ravni.

V. Digitalno področje

40. Glede na vse večjo digitalizacijo trgovine, tako s storitvami kot z blagom, bi strani morali uvesti določbe za olajšanje elektronskega poslovanja, odpravo neupravičenih ovir za trgovino z elektronskimi sredstvi ter zagotovitev odprtega, varnega in zaupanja vrednega spletnega okolja za podjetja in potrošnike, na primer glede elektronskih storitev zaupanja in avtentikacijskih storitev ali o tem, da se predhodna odobritev ne zahteva zgolj zato, ker se storitev zagotavlja z elektronskimi sredstvi. Te določbe bi morale tudi olajšati čezmejni pretok podatkov in odpraviti neupravičene zahteve glede lokalizacije podatkov, pri čemer to olajšanje ne bo vplivalo na pravila o varstvu osebnih podatkov.
41. Strani bi morali s sektorskimi določbami za telekomunikacijske storitve ponudnikom storitev druge strani zagotoviti pravičen in enak dostop do javnih telekomunikacijskih omrežij in storitev ter preprečevati protikonkurenčne prakse.
42. Strani bi morali sodelovati v večstranskih in večdeležniških forumih ter vzpostaviti dialog za izmenjavo informacij, izkušenj in najboljših praks v zvezi z novimi tehnologijami.

VI. Pretok kapitala in plačila

43. Strani bi morali vključiti določbe za prost pretok kapitala in plačil pri transakcijah, ki so liberalizirane na podlagi gospodarskega partnerstva, ob upoštevanju ustreznih izjem.

VII. Intelektualna lastnina

44. Strani bi morali zagotoviti varstvo in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine, da bi spodbujali inovacije, kreativnost in gospodarsko dejavnost, pri čemer bi po potrebi presegli standarde iz Sporazuma STO o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine in konvencije Svetovne organizacije za intelektualno lastnino.
45. S tem bi strani ohranili sedanjo visoko raven varstva, med drugim določenih pravic na podlagi avtorskega prava, na primer pravice *sui generis*, ki jo imajo izdelovalci podatkovnih baz, in sledne pravice umetnikov. Ob upoštevanju dejstva, da sporazum o izstopu zagotavlja zaščito obstoječih geografskih označb, bi si strani morali prizadevati za ureditve, ki bi ustrezno zaščitile njune geografske označbe.
46. Strani bi morali ohraniti pravico, da določita lastne režime za izčrpanje pravic intelektualne lastnine.
47. Strani bi morali vzpostaviti mehanizem za sodelovanje in izmenjavo informacij glede vprašanj intelektualne lastnine, ki so v skupnem interesu, kot so pristopi in postopki v zvezi z blagovnimi znamkami, modeli in patenti.

VIII. Javna naročila

48. Ob zavedanju, da namerava Združeno kraljestvo pristopiti k Sporazumu STO o javnih naročilih, bi strani morali zagotoviti vzajemne priložnosti na svojih trgih javnih naročil in pri tem preseči zaveze na podlagi navedenega sporazuma na področjih v skupnem interesu, brez poseganja v notranje predpise za zaščito bistvenih varnostnih interesov.

49. Strani bi se morali tudi zavezati standardom, ki temeljijo na standardih Sporazuma o javnih naročilih ter zagotavljajo preglednost tržnih priložnosti, pravil o javnem naročanju, postopkov in praks. Na podlagi teh standardov bi strani morali obravnavati tveganje samovoljnega ravnanja pri oddaji naročil ter zagotoviti pravna sredstva in postopke sodnega varstva, tudi na sodiščih.

IX. Mobilnost

50. Glede na odločitev Združenega kraljestva, da načelo prostega gibanja oseb med Unijo in Združenim kraljestvom ne bo več veljalo, bi morali strani določiti ureditve za mobilnost, kot je navedeno v nadaljevanju.
51. Ureditve za mobilnost bodo temeljile na nediskriminaciji med državami članicami Unije in popolni vzajemnosti.
52. V tem okviru naj bi strani z notranjimi zakoni zagotovili brezvizumski režim za kratke obiske.
53. Strani soglašata, da bosta preučili pogoje za vstop in bivanje v namene, kot so raziskave, študij, usposabljanje in izmenjave mladih.
54. Strani tudi soglašata, da bosta preučili možnosti za obravnavo vprašanja koordinacije sistemov socialne varnosti glede na gibanje oseb v prihodnosti.
55. Strani bosta v skladu s svojimi veljavnimi zakoni preučili možnost, da bi olajšali prečkanje svojih meja za namene zakonitih potovanj.
56. Določbe ne bodo posegale v ureditve skupnega potovalnega območja, ki se uporabljajo za Združeno kraljestvo in Irsko.
57. Strani bosta v podporo mobilnosti potrdili zavezanost učinkoviti uporabi obstoječih instrumentov mednarodnega družinskega prava, katerih pogodbenici sta. Unija se zaveda, da namerava Združeno kraljestvo pristopiti k Haaški konvenciji o preživninah iz leta 2007, ki je zanj trenutno zavezujoča na podlagi članstva v Uniji.
58. Strani bosta preučili možnosti pravosodnega sodelovanja v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter v drugih povezanih zadevah.
59. Te ureditve naj bi dopolnjevale zaveze glede začasnega vstopa in bivanja fizičnih oseb v poslovne namene na določenih območjih iz oddelka III tega dela. Te zaveze ne bi smele biti izničene s pravico katere koli od strani, da uporabi svoje zakone, predpise in zahteve glede vstopa, bivanja in dela.

X. Promet

A. Zračni promet

60. Strani bi morali zagotoviti potniške in tovarne letalske povezave s celovitim sporazumom o zračnem prometu. Ta sporazum bi moral zajemati dostop na trg in naložbe, varnost in varovanje v letalstvu, upravljanje zračnega prometa ter določbe za zagotovitev odprte in lojalne konkurence, vključno s potrebnimi in ustreznimi zahtevami za varstvo potrošnikov in socialnimi standardi.
61. Strani bi morali sprejeti prihodnje ureditve, ki bi omogočile sodelovanje za zagotovitev visokih standardov varnosti in varovanja v letalstvu, tudi prek tesnega sodelovanja med EASA in organom Združenega kraljestva za civilno letalstvo.

B. Cestni promet

62. Strani bi morali prevoznikom v tovornem in potniškem cestnem prometu zagotoviti primerljiv dostop na trg, ki bi temeljil na potrebnih in ustreznih zahtevah za varstvo potrošnikov in socialnih standardih, ki veljajo v mednarodnem cestnem prometu, ter zahtevah, ki izhajajo iz mednarodnih sporazumov na področju cestnega prometa in so jih podpisali tako Združeno kraljestvo kot Unija in/ali njene države članice, zlasti glede pogojev za opravljanje dejavnosti cestnega prevoznika, določenih pogojev za zaposlitev v mednarodnem cestnem prometu, cestnih predpisov ter predpisov za cestni prevoz potnikov in nevarnega blaga. Poleg tega bi morali strani razmisliti o dopolnilnih ureditvah za potovanja zasebnih voznikov.

C. *Železniški promet*

63. Strani se strinjata, da bi bilo treba po potrebi vzpostaviti dvostranske ureditve za storitve čezmejnega železniškega prometa, med drugim za to, da se omogoči nadaljnje nemoteno delovanje železniških storitev, kot so povezava med Belfastom in Dublinom ter storitve skozi predor pod Rokavskim prelivom.

D. *Pomorski promet*

64. Strani ugotavljata, da bo potniška in tovorna povezava v sektorju pomorskega prometa temeljila na mednarodnem pravnem okviru. Strani bi morali opredeliti ustrezne ureditve za dostop na trg za storitve mednarodnega pomorskega prometa.
65. V prihodnjih odnosih bi morali omogočiti sodelovanje glede pomorske varnosti in zaščite, tudi izmenjavo informacij med Evropsko agencijo za pomorsko varnost (EMSA) ter Agencijo Združenega kraljestva za pomorstvo in obalno stražo, skladno s statusom Združenega kraljestva kot tretje države.

XI. Energija

A. *Električna energija in plin*

66. Strani bi morali sodelovati pri podpiranju stroškovno učinkovite, čiste in varne oskrbe z električno energijo in plinom na podlagi konkurenčnih trgov in nediskriminatornega dostopa do omrežij.
67. Strani bi morali vzpostaviti okvir za tehnično sodelovanje operaterjev elektroenergetskih in plinskih omrežij ter organizacij, kot sta Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo in Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za plin, pri načrtovanju in uporabi energetske infrastrukture, ki povezuje njuna sistema. Okvir bi moral zajemati tudi mehanizme, s katerimi se v največji možni meri zagotovita zanesljivost oskrbe in učinkovitost trgovanja prek povezovalnih vodov v različnih časovnih okvirih.

B. *Civilni jedrski sektor*

68. Ob priznavanju pomena jedrske varnosti in neširjenja jedrskega orožja bi bilo treba v prihodnje odnose vključiti obsežen sporazum o jedrskem sodelovanju med Evropsko skupnostjo za atomsko energijo (Euratom) in Združenim kraljestvom glede miroljubne rabe jedrske energije, ki bi temeljil na zavezah za spoštovanje obstoječih visokih standardov jedrske varnosti. Sporazum bi moral omogočati sodelovanje med Euratomom ter Združenim kraljestvom in njegovimi nacionalnimi organi. Zajemati bi moral izmenjavo informacij na področjih v skupnem interesu, kot so zaščitni ukrepi, varnost in sodelovanje z Mednarodno agencijo za atomsko energijo (IAEA). Olajšati bi moral trgovino z jedrskim materialom in opremo ter omogočiti sodelovanje Združenega kraljestva kot tretje države v sistemih Unije za spremljanje in izmenjavo informacij o stopnjah radioaktivnosti v okolju, zlasti v Evropski skupnosti za izmenjavo informacij ob radiološkem izrednem dogodku in Evropski radiološki platformi za izmenjavo podatkov.
69. Strani se zavedata, da namerava Združeno kraljestvo sodelovati pri programih Euratoma za raziskave in usposabljanje, kot je določeno v oddelku II dela I.
70. Strani se zavedata, da namerava Agencija za oskrbo Euratom pravočasno ponovno oceniti dovoljenja in odobritve pogodb o dobavi jedrskega materiala med podjetji Unije in Združenega kraljestva, ki jih je sopodpisala.
71. Strani bosta sodelovali tudi z izmenjavo informacij o dobavi medicinskih radioaktivnih izotopov.

C. *Oblikovanje cen ogljika*

72. Strani bi morali razmisliti o tem, da bi sodelovali pri oblikovanju cen ogljika, tako da bi povezali nacionalni sistem Združenega kraljestva za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov s sistemom Unije za trgovanje z emisijami.

XII. Ribolovne možnosti

73. Strani bi morali sodelovati dvostransko in na mednarodni ravni, da bi zagotovili ribolov na trajnostni ravni in spodbujali ohranjanje virov ter čisto, zdravo in produktivno morsko okolje, pri čemer se upošteva, da bo Združeno kraljestvo neodvisna obalna država.
74. Morali bi nediskriminatorno sodelovati pri razvoju ukrepov za ohranjanje, razumno gospodarjenje in urejanje ribištva ter pri tem ohraniti regulativno neodvisnost. Tesno bosta sodelovali z drugimi obalnimi državami in v mednarodnih forumih, tudi pri upravljanju skupnih staležev.

75. V okviru celotnega gospodarskega partnerstva bi morali strani skleniti nov sporazum o ribolovu, tudi glede dostopa do voda in deležev kvot.
76. Strani si bosta po svojih najboljših močeh prizadevali za sklenitev in ratifikacijo novega sporazuma o ribolovu do 1. julija 2020, da bi bil pravočasno na voljo za določitev ribolovnih možnosti za prvo leto po prehodnem obdobju.

XIII. Sodelovanje na svetovni ravni

77. Strani priznavata pomen sodelovanja na svetovni ravni pri obravnavi vprašanj, ki so v skupnem gospodarskem, okoljskem in družbenem interesu. Ob ohranjanju avtonomije odločanja bi morali sodelovati v mednarodnih forumih, kot sta skupini G7 in G20 na področjih, ki so v skupnem interesu, med drugim v zvezi s/z:
 - a) podnebnimi spremembami,
 - b) trajnostnim razvojem,
 - c) čezmejnimi onesnaževanjem,
 - d) javnim zdravjem in varstvom potrošnikov,
 - e) finančno stabilnostjo in
 - f) preprečevanjem trgovinskega protekcionizma.
78. V prihodnjih odnosih bi bilo treba ponovno potrditi zavezanost obeh strani mednarodnim sporazumom, ki se nanašajo na reševanje vprašanja podnebnih sprememb, tudi tistim, s katerimi se izvaja Okvirna konvencija Združenih narodov o spremembi podnebja, kot je Pariški sporazum.

XIV. Enaki konkurenčni pogoji in poštena konkurenca

79. V prihodnjih odnosih je treba zagotoviti odprto in pošteno konkurenco. Določbe za njeno zagotovitev bi se morale nanašati na državno pomoč, konkurenčnost, socialne in zaposlitvene standarde, okoljske standarde, podnebne spremembe in ustrezne davčne zadeve ter temeljiti na ureditvah za enake konkurenčne pogoje, določenih v sporazumu o izstopu, in biti sorazmerne s splošnimi gospodarskimi odnosi. Strani bi morali razmisliti o natančni določitvi zavez na zadevnih področjih in pri tem upoštevati obseg in poglobljenost prihodnjih odnosov. Te zaveze bi morale v okviru prihodnjih odnosov vključevati ustrezne in relevantne standarde Unije in mednarodne standarde, ustrezne mehanizme za zagotavljanje učinkovitega izvajanja na domači ravni ter izvrševanje in reševanje sporov.

DEL III: PARTNERSTVO NA PODROČJU VARNOSTI

I. Cilji in načela

80. Da bi zagotovili varnost v Evropi in varnost svojih državljanov, bi morali strani vzpostaviti široko, vključujoče in uravnoteženo partnerstvo na področju varnosti. V tem partnerstvu bodo upoštevane geografska bližina in nove grožnje, vključno s hudimi oblikami mednarodnega kriminala, terorizmom, kibernetскими napadi, dezinformacijskimi kampanjami, hibridnimi grožnjami, krhanjem na pravilih temelječega mednarodnega reda in ponovnim pojavljanjem državnih groženj. V tem partnerstvu bosta spoštovani suverenost Združenega kraljestva in avtonomija Unije.
81. Strani bosta spodbujali globalno varnost, blaginjo in učinkovit multilateralizem, temelječ na skupnih načelih, vrednotah in interesih. Partnerstvo na področju varnosti bi moralo vključevati sodelovanje pri kazenskem pregonu in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah, zunanjo politiko, varnost in obrambo ter tematsko sodelovanje na področjih, ki so v skupnem interesu.

II. Sodelovanje pri kazenskem pregonu in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah

82. Prihodnji odnosi bodo vključevali vključujoče, tesno, uravnoteženo in vzajemno sodelovanje pri kazenskem pregonu in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah, da bi zagotovili močne operativne zmogljivosti za preprečevanje, preiskovanje, odkrivanje in pregon kaznivih dejanj, upoštevajoč geografsko bližino, skupne in nove grožnje, na katere se morata odzivati obe strani, skupne koristi za varnost in zaščito njunih državo ter dejstvo, da bo Združeno kraljestvo tretja država zunaj schengenskega območja, ki ne zagotavlja prostega gibanja oseb.

83. Strani soglašata, da bi bilo treba pri obsegu in usmerjenosti prihodnjih ureditev ustrezno uravnotežiti pravice in obveznosti – tesnejše in bolj poglobljeno partnerstvo vključuje sorazmerno večje obveznosti. Moralo bi odražati zaveze, ki jih je Združeno kraljestvo pripravljeno sprejeti, spoštujoč celovitost pravnega reda Unije, na primer v zvezi z usklajevanjem pravil ter mehanizmov za reševanje sporov in izvrševanje, vključno z vlogo Sodišča Evropske unije pri razlagi prava Unije. Poleg tega bi moralo temeljiti na dolgoročnih zavezah glede spoštovanja temeljnih pravic posameznikov, vključno z neprekinjenim spoštovanjem in izvajanjem Evropske konvencije o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah, ter glede ustreznega varstva osebnih podatkov – oboje je potrebno, da se omogoči sodelovanje, ki ga načrtujeta obe strani – ter na spoštovanju nadnacionalnega načela *ne bis in idem* in procesnih pravic. Odražati bi moralo tudi zavezanost Unije in njenih držav članic spoštovanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

84. Upoštevajoč te zaveze, bi morali prihodnji odnosi vključevati ureditve na treh področjih sodelovanja: izmenjava podatkov, operativno sodelovanje med organi kazenskega pregona in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah ter preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma,

A. *Izmenjava podatkov*

85. Strani priznavata, da sta učinkovita in hitra izmenjava podatkov in analiza ključnega pomena za sodoben kazenski pregon, in soglašata, da bosta vzpostavili ureditve, ki bodo odražale to dejstvo, da bi se lahko odzivali na nove grožnje, onemogočali terorizem in huda kazniva dejanja, poenostavili preiskave in pregon ter zagotovili javno varnost.

86. Strani bi morali vzpostaviti vzajemne ureditve za pravočasno, učinkovito in uspešno izmenjavo podatkov iz evidence podatkov o potnikih ter rezultatov obdelave teh podatkov, ki so shranjeni v nacionalnih sistemih za obdelavo podatkov iz evidence podatkov o potnikih, in izmenjavo podatkov o DNK, prstnih odtisih in registraciji vozil (Prüm).

87. Strani bi morali razmisliti o prihodnjih ureditvah za izmenjavo podatkov, ki bodo prilagojene prihodnjemu statusu Združenega kraljestva, kot je izmenjava informacij o iskanih ali pogošenih osebah in predmetih ter kazenskih evidencah, da bi zagotovili zmogljivosti, primerljive s tistimi, ki jih omogočajo ustrezni mehanizmi Unije, kolikor je izvedljivo s tehničnega in pravnega vidika ter kolikor to velja za potrebno in v interesu obeh strani.

B. *Operativno sodelovanje med organi kazenskega pregona in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah*

88. Strani priznavata, kako pomembno je olajšanje operativnega sodelovanja med organi kazenskega pregona in pravosodnimi organi Združenega kraljestva in držav članic ter bosta torej sodelovali pri določanju pogojev za sodelovanje Združenega kraljestva prek Evropa in Eurojusta.

89. Strani bi morali vzpostaviti učinkovite ureditve na podlagi poenostavljenih postopkov in rokov, ki bodo Združenemu kraljestvu in državam članicam omogočale učinkovito in hitro predajo osumljenih in obsojenih oseb, z možnostjo odpovedi zahtevi po dvojni kaznivosti ter ugotavljanja, ali naj te ureditve uporabijo pri lastnih državljanih in političnih kaznivih dejanjih.

90. Strani bi morali razmisliti o prihodnjih ureditvah za praktično sodelovanje med organi kazenskega pregona in pravosodnimi organi v kazenskih zadevah, ki bodo prilagojene prihodnjemu statusu Združenega kraljestva, kot so skupne preiskovalne skupine, da bi zagotovili zmogljivosti, ki so primerljive s tistimi, ki jih omogočajo ustrezni mehanizmi Unije, kolikor je izvedljivo s tehničnega in pravnega vidika ter kolikor to velja za potrebno in v interesu obeh strani.

C. *Preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma*

91. Strani soglašata, da bosta podpirali mednarodna prizadevanja za preprečevanje in zatiranje pranja denarja in financiranja terorizma, zlasti z upoštevanjem standardov projektne skupine za finančno ukrepanje in sodelovanjem na tem področju. Strani soglašata, da bosta presegli standarde projektne skupine za finančno ukrepanje glede preglednosti dejanskega lastništva in odprave anonimnosti, povezane z uporabo virtualnih valut, med drugim tudi z določitvijo obveznosti pri menjavi virtualnih valut in za ponudnike skrbniških denarnic glede uporabe ukrepov za skrbno preverjanje strank.

III. **Zunanja politika, varnost in obramba**

92. Strani podpirata ambiciozno, tesno in dolgotrajno sodelovanje na področju zunanjega delovanja, da bi zaščitili državljane pred zunanjimi grožnjami, zlasti novimi, preprečevali konflikte, okrepili mednarodni mir in varnost, tudi v sodelovanju z Združenimi narodi in Natom, ter odpravili temeljne vzroke takšnih izzivov na svetovni ravni, kot so terorizem ali nezakonito priseljevanje. Zavzemali se bosta za mednarodni red, ki bo temeljil na pravilih, in po vsem svetu promovirali skupne vrednote.

93. Strani bosta spodbujali trajnostni razvoj in izkoreninjenje revščine. V zvezi s tem bosta še naprej podpirali uresničevanje ciljev Združenih narodov glede trajnostnega razvoja in evropskega soglasja o razvoju.
 94. Zunanje politike bosta oblikovali in izvajali v skladu s svojimi strateškimi in varnostnimi interesi ter pravnim redom. Na področjih, na katerih imata skupne interese, bi morali tesno sodelovati na dvostranski ravni in v mednarodnih organizacijah. Strani bi morali oblikovati prilagodljivo in nadgradljivo sodelovanje, ki bo omogočilo Združenemu kraljestvu in Uniji čim bolj učinkovito združevanje interesov, tudi v času krize ali resnih incidentov.
 95. Zato bi morali v prihodnjih odnosih zagotoviti ustrezne mehanizme za dialog, posvetovanje, usklajevanje, izmenjavo informacij in sodelovanje. Po potrebi in kadar je to v interesu obeh strani, bi morali omogočiti tudi napotitev strokovnjakov.
- A. *Posvetovanje in sodelovanje*
96. Strani bi morali vzpostaviti strukturirano posvetovanje in redne tematske dialoge, da bi opredelili področja in dejavnosti, na katerih bi lahko tesno sodelovanje prispevalo k uresničevanju skupnih ciljev.
 97. V zvezi s tem bi politični dialog o skupni zunanji in varnostni politiki (SZVP) in skupni varnostni in obrambni politiki (SVOP) ter sektorski dialogi omogočili prilagodljiva posvetovanja med stranema na različnih ravneh (na ministrski ravni, na ravni visokih uradnikov in na delovni ravni). Visoki predstavnik lahko po potrebi povabi Združeno kraljestvo na neformalna ministrska srečanja držav članic Unije.
 98. Strani bi si morali prizadevati za tesno sodelovanje s tretjimi državami, tudi na področju varnosti, konzularnih storitev in zaščite ter razvojnih projektov, pa tudi v mednarodnih organizacijah in forumih, zlasti v Združenih narodih. To bi jima moralo po potrebi omogočiti, da usklajeno vzajemno podpirata stališče druge strani ter usklajeno izvajata zunanje delovanje in upravljata globalne izzive, tudi z dogovorjenimi izjavami, demaršami in skupnimi stališči.
- B. *Sankcije*
99. Strani vztrajata pri ohranitvi neodvisnih politik na področju sankcij, ki temeljijo na zunanjih politikah, vendar priznavata sankcije kot večstransko orodje zunanje politike in koristi tesnega posvetovanja in sodelovanja.
 100. Posvetovanja o sankcijah bi morala vključevati izmenjavo informacij o uvrstitvah na seznam in njihovih utemeljitvah, statusu, izvajanju in izvrševanju, pa tudi tehnično podporo in dialog o prihodnjih uvrstitvah in režimih. Če bosta strani uskladili cilje zunanje politike, ki so podlaga za poseben prihodnji režim sankcij, bo v zadevnih fazah političnega cikla tega režima sankcij potekala intenzivna izmenjava informacij, ki bo omogočala sprejetje sankcij, ki se medsebojno dopolnjujejo.
- C. *Operacije in misije*
101. Strani izražata zadovoljstvo nad tesnim sodelovanjem v civilnih in vojaških misijah in operacijah kriznega upravljanja pod vodstvom Unije. V prihodnjih odnosih bi bilo torej treba omogočiti sodelovanje Združenega kraljestva v posameznih misijah in operacijah SVOP na podlagi okvirnega sporazuma o sodelovanju.
 102. V primerih, ko bo po predhodnih posvetovanjih in izmenjavi informacij v političnem dialogu Združeno kraljestvo sporočilo, da namerava sodelovati v načrtovani misiji ali operaciji SVOP, odprti za tretje države, bi morali strani okrepiti sodelovanje in izmenjavo informacij v posameznih fazah načrtovanega procesa, sorazmerno z ravnijo prispevka Združenega kraljestva. To bi Združenemu kraljestvu omogočilo, da na najboljši način prilagodi svoj prispevek in pravočasno zagotovi strokovno znanje in izkušnje.
 103. Kadar bi Združeno kraljestvo prispevalo k posebni misiji ali operaciji SVOP, bi sodelovalo na konferenci o oblikovanju sil, v pozivu za prispevke in na seji odbora prispevajajočih držav, da bi omogočili izmenjavo informacij o izvajanju misije ali operacije. Moralo bi tudi imeti možnost, da v primeru vojaških operacij SVOP napoti osebe v imenovane operativne štabe v skladu z ravnijo svojega prispevka.

D. *Razvoj obrambnih zmogljivosti*

104. V prihodnjih odnosih bi bilo treba izkoristiti sodelovanje subjektov obeh strani na področju raziskav in industrije v okviru posebnih evropskih projektov sodelovanja, da bi olajšali interoperabilnost in spodbujali skupno učinkovitost oboroženih sil. V zvezi s tem strani, ki bi sicer morali ohraniti strateško avtonomijo in svobodo delovanja, sloneči na trdnih temeljih nacionalne obrambne industrije, soglašata, da je treba v največji meri omogočiti, in sicer v skladu s pogoji, določenimi v pravu Unije:
- a) sodelovanje Združenega kraljestva v zadevnih sedanjih in prihodnjih projektih Evropske obrambne agencije na podlagi dogovora o izvajanju;
 - b) sodelovanje upravičenih subjektov Združenega kraljestva v skupnih projektih na področju obrambe, ki združujejo subjekte Unije in so podprti iz sredstev evropskega obrambnega sklada, ter
 - c) sodelovanje Združenega kraljestva v projektih v okviru stalnega strukturnega sodelovanja (PESCO), če ga Svet Evropske unije v sestavi PESCO izjemoma povabi k sodelovanju.

E. *Izmenjava obveščevalnih podatkov*

105. Strani bi morali po potrebi in na prostovoljni osnovi pravočasno izmenjevati obveščevalne podatke, zlasti na področju preprečevanja terorizma ter hibridnih in kibernetičkih groženj in v podporo tistim misijam in operacijam SVOP, h katerim bo prispevalo Združeno kraljestvo. Čeprav bosta strani avtonomno pripravljali obveščevalne podatke, bi morala takšna izmenjava prispevati k skupnemu razumevanju varnostnih razmer v Evropi.
106. V prihodnjih odnosih bi morala biti omogočena pravočasna izmenjava obveščevalnih in občutljivih podatkov med zadevnimi organi Unije in organi Združenega kraljestva. Satelitski center Evropske unije (EUSC) in Združeno kraljestvo bi morala sodelovati na področju zajemanja slik iz vesolja.

F. *Vesolje*

107. Strani bi morali razmisliti o ustreznih ureditvah za sodelovanje na področju vesolja.

G. *Razvojno sodelovanje*

108. Strani bi morali vzpostaviti dialog, da bi se pri načrtovanju in izvajanju razvojnih dejavnosti lahko oblikovale strategije, ki se bodo medsebojno krepile.
109. Strani bi morali na podlagi skupnega interesa razmisliti, kako bi lahko Združeno kraljestvo prispevalo k instrumentom in mehanizmom Unije, vključno z usklajevanjem z delegacijami Unije v tretjih državah.

IV. **Tematsko sodelovanje**

A. *Kibernetična varnost*

110. Strani ponovno potrjujeta, da sta zavezani spodbujanju varnosti in stabilnosti v kibernetičnem prostoru na podlagi okrepljenega mednarodnega sodelovanja. Strani se strinjata, da si bosta prostovoljno, redno in vzajemno izmenjevali informacije, tudi o kibernetičkih incidentih, tehnikah in izvoru napadalcev, analizah ogroženosti in dobrih praksah, da bi prispevali k zaščiti Združenega kraljestva in Unije pred skupnimi grožnjami.
111. Združeno kraljestvo bi moralo še posebej tesno sodelovati s skupino Evropske unije za odzivanje na računalniške grožnje (CERT-EU) in – če bo sklenjen sporazum, kot določa pravo Unije – sodelovati pri določenih dejavnostih skupine za sodelovanje, vzpostavljene z direktivo Unije o varnosti omrežij in informacij, ter Agencije Evropske unije za varnost omrežij in informacij (ENISA).
112. Strani bi morali sodelovati pri spodbujanju učinkovitih globalnih praks na področju kibernetične varnosti v ustreznih mednarodnih organih.
113. Združeno kraljestvo in Unija bosta vzpostavila kibernetički dialog za spodbujanje sodelovanja in opredelila možnosti za prihodnje sodelovanje ob pojavu novih groženj, priložnosti in partnerstev.

B. Civilna zaščita

114. Strani bi morali sodelovati na področju civilne zaščite v povezavi z naravnimi nesrečami in nesrečami, ki jih povzroči človek. Na podlagi tega sodelovanja bi Združeno kraljestvo lahko bilo vključeno v mehanizem Unije na področju civilne zaščite kot sodelujoča država.

C. Zdravstvena varnost

115. Strani bi morali na področju zdravstvene varnosti sodelovati v skladu z obstoječimi dogovori Unije s tretjimi državami. Strani si bosta prizadevali za redno sodelovanje v mednarodnih forumih na temo preprečevanja in odkrivanja obstoječih in novih groženj za zdravstveno varnost ter priprave in odzivanja nanje.

D. Nezakonite migracije

116. Strani bosta sodelovali pri preprečevanju nezakonitih migracij, vključno z njihovimi vzroki in posledicami, pri čemer priznavata, da je treba zaščititi najbolj ranljive skupine. To sodelovanje bo zajemalo:
- operativno sodelovanje z Europolom v boju proti organiziranemu kriminalu v zvezi s priseljevanjem;
 - sodelovanje z Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo za okrepitev zunanjih meja Unije ter
 - dialog o skupnih ciljih in sodelovanju, tudi v tretjih državah in mednarodnih forumih, da bi nezakonite migracije preprečevali pri njihovem izvoru.

E. Boj proti terorizmu in nasilnemu ekstremizmu

117. Strani bi morali sodelovati v boju proti terorizmu, nasilnemu ekstremizmu in novim grožnjam, da bi pospešili napredek pri skupni varnosti in skupnih interesih. Partnerstvo bi moralo ob priznavanju vzajemnih koristi skupnega dialoga in operativnega sodelovanja podpirati:
- izmenjavo dobrih praks in strokovnega znanja o glavnih vprašanjih in temah;
 - sodelovanje z ustreznimi organi za analizo obveščevalnih podatkov, da se zagotovi učinkovita izmenjava ocen med stranema, tudi o protiterorizmu, ter
 - tesen dialog o novih grožnjah in novih zmogljivostih.

V. Tajni podatki in občutljivi netajni podatki

118. Strani se strinjata s sklenitvijo sporazuma o varnosti podatkov, skupaj z izvedbenimi predpisi, ki bi zagotavljal vzajemna jamstva za obdelavo in varovanje tajnih podatkov obeh strani.
119. Strani bi morali po potrebi določiti pogoje za varovanje občutljivih netajnih podatkov, ki si jih posredujeta in izmenjujeta.

DEL IV: INSTITUCIONALNE IN DRUGE HORIZONTALNE UREDITVE**I. Struktura**

120. Prihodnji odnosi bi morali temeljiti na krovnem institucionalnem okviru, ki bo zajemal poglavja in povezane sporazume, ki se nanašajo na posebna področja sodelovanja, ob upoštevanju, da bo natančna pravna oblika teh prihodnjih odnosov določena v okviru uradnih pogajanj. Kadar je to ustrezno, lahko strani za posamezna področja vzpostavita posebne ureditve upravljanja.
121. Strani se lahko odločita tudi, da posamezen sporazum ne spada v krovni institucionalni okvir, v takih primerih pa bi morali vzpostaviti ustrezne ureditve upravljanja.
122. Strani ugotavljata, da bi krovni institucionalni okvir lahko imel obliko pridružitvenega sporazuma.
123. Strani bi morali dopustiti možnost pregleda prihodnjih odnosov.

II. Upravljanje

124. Da bi zagotovili pravilno delovanje prihodnjih odnosov, se strani zavezujeta, da bosta vzdrževali redni dialog ter vzpostavili trdne, učinkovite in delujoče ureditve za njihovo upravljanje, nadzorovanje, izvajanje, pregled in razvoj skozi čas ter za reševanje sporov in izvrševanje na podlagi ureditev iz sporazuma o izstopu ter ob doslednem spoštovanju svojih pravnih redov.

A. *Strateško usmerjanje in dialog*

125. Prihodnji odnosi bi morali vključevati dialog med stranema na ravni vrhunskih srečanj, na ministrski in tehnični ravni, pa tudi na parlamentarni ravni. Strani bi morali spodbujati dialog s civilno družbo.
126. V tem smislu bi morali na ravni vrhunskih srečanj in ministrski ravni nadzirati prihodnje odnose, zagotavljati strateško usmerjanje in razpravljati o možnostih sodelovanja na področjih skupnega interesa, vključno z regionalnimi in globalnimi vprašanji. Tako bi se spodbudili trdni odnosi med stranema, podprlo delovanje sporazumov in omogočil razvoj partnerstva v odziv na spreminjajoče se in nepredvidene razmere.
127. Na ministrski ravni in ravni visokih uradnikov bi morali potekati tudi posebni tematski dialogi, vzpostavljeni v okviru gospodarskih in varnostnih partnerstev, ki bi morali biti tako pogosti, da bi bila zagotovljena učinkovitost prihodnjih odnosov.
128. Strani podpirata vzpostavitev dialoga med Evropskim parlamentom in parlamentom Združenega kraljestva, kadar se jima to zdi ustrezno, da bi zakonodajalca izmenjevala stališča in strokovno znanje o vprašanih glede prihodnjih odnosov.

B. *Vodenje, upravljanje in nadzor*

129. Strani bi morali ustanoviti skupni odbor, pristojen za vodenje in nadziranje izvajanja in delovanja prihodnjih odnosov, omogočanje lažjega reševanja sporov, kot je navedeno v nadaljevanju, in pripravo priporočil v zvezi z razvojem odnosov.
130. Skupni odbor bi morali sestavljati predstavniki strani na ustrezni ravni, sprejeti bi moral svoj poslovnik, odločitve sprejemati soglasno in se sestajati tako pogosto, da bi lahko izpolnjeval svoje naloge. Po potrebi bi lahko vzpostavil specializirane pododbore, ki bi mu pomagali pri izvajanju njegovih nalog.

C. *Razlaganje*

131. Unija in Združeno kraljestvo si bosta ob doslednem spoštovanju avtonomije pravnih redov obeh strani prizadevala zagotavljati dosledno razlago in uporabo prihodnjih odnosov.

D. *Reševanje sporov*

132. Strani bosta ureditve za reševanje sporov in izvrševanje oblikovali na podlagi ureditev iz sporazuma o izstopu. Strani bi si morali v ta namen najprej prizadevati za rešitev vseh vprašanj v zvezi z delovanjem prihodnjih odnosov prek razprav in posvetovanj. Če katera koli stran meni, da je to potrebno, bi morala imeti možnost, da uradno reševanje vprašanja prepusti skupnemu odboru.
133. Če ni drugače določeno, se lahko skupni odbor dogovori, da spor kadar koli predloži neodvisnemu rzsodišču, obe strani pa bi morali imeti možnost, da to storita, če skupni odbor v opredeljenem roku ne sprejme rešitve, ki bi bila zadovoljiva za obe strani. Odločitve neodvisnega rzsodišča so zavezujoče za obe strani.
134. Če se pri sporu pojavi vprašanje v zvezi z razlago prava Unije, ki ga lahko izpostavi katera koli stran, rzsodišče to vprašanje predloži Sodišču EU, ki je edini rzsodnik za pravo Unije, njegova odločitev pa je zavezujoča. Rzsodišče se o sporu odloča v skladu z odločitvijo, ki jo predloži Sodišče EU. Če ena od strani meni, da bi moralo rzsodišče vprašanje v zvezi z razlago prava Unije predložiti Sodišču EU, lahko rzsodišče zaprosi, da ponovno pregleda svojo oceno in poda razloge zanjo.
135. Če ena od strani v razumnem času ne sprejme potrebnih ukrepov za spoštovanje zavezujoče rešitve spora, bi druga stran lahko zaprosila za finančno nadomestilo ali sprejela sorazmerne in začasne ukrepe, vključno z začasno odložitvijo svojih obveznosti v okviru prihodnjih odnosov. V prihodnjih odnosih bodo določeni tudi pogoji, pod katerimi se lahko obveznosti iz delov katerega koli sporazuma med Unijo in Združenim kraljestvom začasno odložijo, tudi kot je predvideno v členu 178 sporazuma o izstopu. Katera koli stran lahko vprašanje o sorazmernosti takšnih ukrepov predloži neodvisnemu rzsodišču.

III. Izjeme in zaščitni ukrepi

136. V prihodnjih odnosih bi morale biti predvidene ustrezne izjeme v zvezi z varnostjo; nacionalna varnost je v izključni pristojnosti držav članic Unije oziroma Združenega kraljestva.
137. V prihodnjih odnosih bi moralo biti določeno, da lahko ena od strani v razmerah, ko se sooča z velikimi gospodarskimi, družbenimi ali okoljskimi problemi, sprožičasne zaščitne ukrepe, ki bi sicer predstavljali kršitev njenih zavez. Za take primere bi morali veljati strogi pogoji, druga stran pa bi morala imeti pravico, da sprejme izravnalne ukrepe. O sorazmernosti sprejetih ukrepov odloča neodvisno razsodišče.

DEL V: NADALJNI POSTOPEK

138. S to izjavo se vzpostavlja okvir prihodnjih odnosov med Unijo in Združenim kraljestvom, v njej pa je potrjeno, kot določa sporazum o izstopu, da je jasna namera obeh strani v dobri veri oblikovati sporazume, s katerimi se bodo ti odnosi uveljavljali, in po izstopu Združenega kraljestva iz Unije začeti uradni postopek pogajanj, takoj ko bo to mogoče, tako da bodo lahko začeli veljati do konca leta 2020.
139. Obe strani potrjujeta, da bodo dosežki, koristi in zaveze v povezavi z mirovnim procesom na Severnem Irskem še vedno bistvenega pomena za mir, stabilnost in spravo. Strinjata se, da je treba zaščititi vse dele Velikonočnega sporazuma ali Sporazuma iz Belfasta, ki so ga 10. aprila 1998 dosegli vlada Združenega kraljestva, irska vlada in drugi udeleženci večstranskih pogajanj (v nadaljnjem besedilu: Sporazum iz leta 1998), in da to velja tudi za praktično uporabo Sporazuma iz leta 1998 na otoku Irska in za vse odnose, določene v Sporazumu iz leta 1998.
140. Strani bosta oblikovanje pravnih sporazumov, s katerimi se bodo uveljavljali prihodnji odnosi, nadaljevali v dveh fazah.

I. Pred izstopom

141. V času od odobritve te izjave do izstopa Združenega kraljestva iz Unije obe strani izvajata pripravljalno organizacijsko delo, da bi omogočili hiter začetek uradnih pogajanj in napredek v pogajanjih.
142. Rezultat tega dela bi moral biti predviden časovni raspored za dokončanje zahtevanega delovnega programa, pri čemer se opredelijo področja, za katera bo verjetno potrebnih največ razprav, kot so denimo elementi, povezani z alternativno ureditvijo za trajno zagotovitev, da na otoku Irska ne bo trde meje.
143. Strani bosta razpravljali tudi o logističnih zahtevah za uradna pogajanja.

II. Po izstopu

144. Potem ko bo Unija sprejela potrebne ukrepe za začetek uradnih pogajanj na podlagi člena 218 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), je predvideno, da se bosta strani vzporedno pogajali o sporazumih, potrebnih za to, da prihodnji odnosi dobijo pravno obliko.
145. Takoj po izstopu Združenega kraljestva in na podlagi pripravljalnega dela se bosta strani dogovorili o programu, ki bo zajemal:
- a) strukturo in obliko posameznih krogov pogajanj, tudi kar zadeva vzporedna pogajanja, ter
 - b) uradni raspored posameznih krogov pogajanj.
146. Program bo oblikovan tako, da bo uresničena skupna namera strani iz točke 138.

III. Točke pregleda

147. Strani bosta vsaj vsakih šest mesecev po izstopu Združenega kraljestva iz Unije sklicali konferenco na visoki ravni, na kateri bosta pregledali napredek in se, kolikor je mogoče medsebojno, dogovorili o nadaljnjih ukrepih.
-